

5-дәріс

Жер беті суларының ластануын бақылау

Экологиялық мониторинг және геоэкология

Бақылаудың міндеттері

- 01 Су сапасының жағдайы мен өзгерісін анықтау.
- 02 Антропогендік әсердің деңгейін бағалау.
- 03 Су нысандары жағдайының ықтимал өзгерісін болжау.

Бақылауды ұйымдастыру қағидалары

- 01 Гидрологиялық, химиялық және биологиялық деректер бірге қарастырылады.
- 02 Ұқсас гидрологиялық жағдайларда бақылау мерзімдері келісіледі.
- 03 Сынама алу мен талдаудың салыстырмалы әдістері қолданылады.

Бақылау пункттерін таңдау

- 01 Шаруашылық маңызы жоғары су нысандары қамтылады.
- 02 Ағынды су төгінділері мен ықтимал ластану көздері ескеріледі.
- 03 Қорғалатын учаскелер, сағалар және шекаралық жармалар қарастырылады.

Фондық және әсерге ұшыраған жармалар

- 01 Ластану көзінен жоғары орналасқан жарма бастапқы жағдайды сипаттайды.
- 02 Төменгі жармалар төгіндінің ықпалын анықтауға көмектеседі.
- 03 Орын таңдау су ағысы мен араласу ерекшеліктеріне тәуелді.

Бақылау пункттерінің санаттары

Санат	Дәрістегі жалпы сипаттама
I	Шаруашылық маңызы жоғары немесе қауіпті ластану учаскелері
II	Өнеркәсіптік, ауылшаруашылық және шекаралық учаскелер
III	Ластану деңгейі төмен қоныстанған аумақтар
IV	Аз ластанған және фондық учаскелер

Гидрологиялық кезеңдер

- 01 Су тасуы, сабалық және маусымдық өзгерістер ескеріледі.
- 02 Бір мезгілдегі өлшеулер судың құрамы мен ағынын байланыстырады.
- 03 Кесте су сапасының маңызды ауытқуларын қамтуы қажет.

Химиялық және гидробиологиялық бақылау

- 01 Химиялық талдау судағы заттардың құрамын сипаттайды.
- 02 Гидробиологиялық көрсеткіштер су организмдерінің жағдайын көрсетеді.
- 03 Екі бағыт су экожүйесін кешенді бағалауға мүмкіндік береді.

Нәтижелерді пайдалану

- 01 Ластану көздері мен су сапасының үрдістері анықталады.
- 02 Бақылау деректері табиғатты қорғау шараларын негіздейді.
- 03 Әдістер мен өлшеу жағдайларын тіркеу нәтижені түсіндіруге көмектеседі.

Бақылау сұрақтары

- 01 Бақылау пункті қандай талаптармен таңдалады?
- 02 Фондық және төменгі жармалар не үшін қажет?
- 03 Гидробиологиялық бақылау химиялық талдауды қалай толықтырады?